

Euskal liburugintza 1977.ean

Joan Mari Torrealdai

Inpresioa eta zenbakiak

Atzera egin ote du 1977ean euskarazko liburugintzak?

Ihazko liburugintza edo euskal liburuen produkzioa dela eta mintzatu direnek oro pesimismotik jo dute. Liburugintzak behera egin duela esan dute, batzuentzat kalitatez ere bai, eta denentzat kantitatez. Neu ere antzekorik esana naiz.

Baina liburu guztien zerrenda egiterakoan, nere ustearen ustelaz jabetu naiz. 1977eko 150en bat liburu eta liburuxka kontabilizatu ahal izan ditut nik, eta segur ez ditudala denak bildu. Ez gabiltza, beraz, aurreko urteetako produkzioaren azpitik.

Zenbakiak gorabehera, ihaz liburu gutiago atera denaren inpresioa dugu denok, hori da egia. Zer gertatzen da? Inpresio horrek izan behar du oinharirik. Eskasiaren inpresio hori zergatik dugun esplika dezakeen hipotesi bat edo beste aurreratu nahi nuke.

Hasteko, idazle-ekintza editoriale lana baino dexente urriagoa izan da. Esan nahi baita, ihaz publikaturiko liburu asko ez dela ihaz bertan egina, aurretik eginiko materialearen argitalpena baizik. Badira itzulpenak, badira testu zaharren argitalpenak, eta batez ere berredizioak eta berrinprimaketak. Azken modu honetan, %21,5 liburu eman dira.

Egia da, beraz, seguru aski, bestetan baino gutiago produktitu zela ihaz. Baina produkzio hori titulu mailan ez, baizik

eta eskuizkribu eta liburu-kontenidotan neurturik. Idazle asko, liburugile bezala ezkutatu egin da: aldizkaritan, egunkaritan eman du bere lana, edo erdarara pasa da, edo ekintza politikoan dabil.

Bigarren hipotesia, idazkulturaren barne orekatik kanpoko da. Euskal Herrian, liburuaz landako beste kultur eremu eta gertakari politikoek izan dute lehentasuna 1977ean, eta liburuaren presentzia apalagoa izan zitekeen horregatik. Hor zegoen, baina gutiago ikusten zen. 1977eko gizarte giroan politikak izan du protagonismoa. Horregatik, eta *Egin* eta *Deia* egunkarian, eta *Gaiak*, *Jakin*, *Saioak* eta *Zebatz* aldizkarien sorkuntzaren zaratarren kausaz, jendearen arduetan, kezketan, lekua galdu bide du liburuak: sortu berri hauetara, eta batipat egunkarietara doake guztion atentzioa. Kasu honetan, datu objetiboetan ez baino kritikariaren perspektiban dagoke okerra. Oker objektiboa, hori bai.

Bada besterik ere: 1977ean atera den liburu zenbait ez da behar bezala ezagutzera eman, zirkuito itxitan banatu da. Eta horrela, batzu publizitate zaratatsuz plazaratu diren bitartean, beste batzu isil-misilean eman dira. Aipatzen ditugun liburu hauk, zenbait instituziok eta finantz etxek atereak dira, eta gehienetan merkatuko zirkuito normaletik kanpo daude. 1977ean 20tik gora dira honelakoak.

Urtebete zentsurarik gabe

Orain arte ezagutu dugun zentsuraren harlosa arindu egin zaigu, besteak beste. Gizarte bizitza biziagotu egin da. Bazirudien, batak eta besteak, halako traza eta aztarnak utzi behar ziztuztela liburugintzan. Hala al da?

Euskal liburuaren produkzioak ez du zirkinik egin, egoera berriaren eraginez. Zentsuraren ezabatzearen fruiturik ez da nabaritu, kasutxo bat edo beste salbu. Argitara ezinik zegoen libururik apenas atera den (L. Haranburu Altunaren *Gernika* drama eta Salvatore Mitxelenaren *Erri bat Guruzbidean* drama, salbuespen ohoragarriak dira). Baina okerrago dena: zentsurapean argitaragarri ez zen moduko libururik ere ez da atera. Ondorio pare bat argitan gelditu da honekin. Bateko, euskal idazleak ez duela libururako betarik edo erraztasunik; eta besteko, euskal editorialeek ez dutela arintasunik egoeraren aldakuntzari derrefenteko batetan erantzun ahal izateko. Euskal liburugintza motela da, gertakaritik urruti kokatzen da, beranduegi dabil.

Zentsuraren deuseztearen eragina inon sentitu bada, euskal gaietako erdal liburuan sentitu da. Irekidurari esker, posible da orain gerra eta gerraoste garaiko zenbait pasadizo ezaguteraztea, errepresioa dela eta ezkutuan gorderiko zenbait idazki eta dokumentu argitan jartzea, atzerrian argitaraturiko liburuak orain hemen publikatzea, eta baita bizi dugun situazioari begira hainbeste azterketa, kritika eta pentsaketa politiko egitea.

Euskal Herria gaitzat duen liburuak arrakasta handia izan badu aspaldian, zer esanik ez orain, gai *tabu* haik idaz daitezkeenean. Ikusi da 1977ean. Dibulgazio liburua nagusitu da, ikerlanaren kaltetan sarri. *Boom* honek noiz arte, eta zein kondizio-tan, iraun dezake, ordea?

Liburu produkzioaren egoera eta perspektibak

Liburu gehiago eta hoberik ez ateratzearen erruak zentsurari bota eta hari harrika eginez, deus guti konpon genezake. Ikusia dago. Situazio berri honek, atxakia guztietatik erantzi gaituelarik, bilutsik bezala utzi gaitu. Agian horrela hobe, geure ahalmenaren neurria bere horretan hartzeko.

Jarraiko lerro hauetan, ihazko liburu produkzioan inoiz baino ageriago gertatu zaizkigun ahaltasun eta mugen neurketa egin nahi nuke, laburki eta gaingiroki.

Idazleak

Arestian ere adierazi dudanez, nire inpresioa hau da: liburu asko (berrinprimaketak eta testu zaharren argitaraketak alde batetara utzirik ere) ez direla bero-beroan egin eta atereak. Esan nahi dut, ez direla idazleak idatzi ahala inprimategian sartu eta publikatu. Idazleak eskuizkribua egiten duenetik liburua ateratzen denerako, hilabete luzeak eta urteak ere joan ohi dira.

Aipaturiko zentzu horretan esan daiteke, produkzioa gutitu egin dela, eskuizkribu gutiago idatzi dela, alegia. Idazle jendea beste lanetara emanago dagoelako (euskara irakasten, kazetari-tzan, politik ekintzan, erdal liburutan, etab.). Euskal idazle arrunta idazle soil edo literatur kreaziozko idazle ez baino kultur gizona baita, gero eta lanpetuago aurkituko da euskararen eta euskal kulturaren instituzionaltzea dela bide. Eta deskuidatuz gero, ogia irabazi beharrez eta astirik ezaz, idazteari utzi ere egingo dio. Salatu beharrezko arriskua iruditzen zait.

Argitaletxeak

Editorialeen egoera, oso konplexua eta ahula da. Eta sakabanatuegia. Izan ere, 37 «argitarazle» izan ditugu 1977ean; horien artean atera dira 150 liburuok. Sakabanakuntza hau handitu egin da ihaz. Duela 5-8 urte ez zen hola: marka berriko argitaletxeak sortu zirenean (*Lur*, *Jakin*, *Etor-Gero*, etab.), hauetara jo ohi zuen idazleak. Editoriale hauek gerakuntza bat jasan dutelarik, eta euskal liburuaz beste zenbait ere axolatu delarik, gertatu da sakabanaketa hau. Produkzio aparatuaaren ahuleriaren kausa eta ondorio den sakabanaketa.

Hala eta guztiz ere, ez dute editoriale guztiek indar berekin partehartzen liburugintzan. Publikapen-gunea zerrendatan ikusiz gero, liburu bat edo birekin eskuhartu duen gehiegi dago. Lanik gehien egin dutenen artean, ostera, hamar bat sartu behar-ko genituzke. *La Gran Enciclopedia Vasca* delakoak, euskal liburu eta gramatikatan, hiru mila eta bostehunen bat orrialde argitaratu ditu. *Leopoldo Zugaza*, bere *Euzkadi'ko Agintaritzaren Egunerokoa/Diario Oficial del País Vasco* eta besteekin, hiru mila orrialdetatik gora dabil. Euskal liburu hutsetan gehien argitaratu duena (horietako asko bi argitalpen izanik ere) *Gero* da: 16 liburu eta hiru mila orrialde eskas. *Jakin*-ek ere, bere Hiztegiak UZEIra pasatu arren, eta izen bereko aldizkariaren urteko lau zenbakiak aparte, bi mila eta bostehun orrialdetik gora atera ditu zazpi libururekin. *Ediciones Vascas*-ek batipat L. M. Muxikaren Hiztegi mugatu du bere euskal lana. *Kardaberaz*-ek, bere aldetik, zazpi liburu eta mila eta zazpirehun orrialdetatik gora egin ditu. Zortzirehun orrialderekin (zortzi liburu, hain zuzen), denak berriak eta originalak, gogotik eutsi dio *Kriselu*-k kreaziozko literaturari. Orrialde eta liburu guttiagorekin datoz zerrendan beste batzu. Horien artean aipagarrienak, agian, *Gordailu* (berrehun bat orrialde) eta *Iker*, «Saioka»tan zortzirehundik gora orrialde eman baitu.

Produkzioan oparoen direnei begiratu ohartu bat egiten badiegu, editorialeok erdararen laguntzaz edoeta irakaskuntza liburuaren bidez mantentzen direla ikus genezake. Irakaskuntzaren gandik hurbil (ikastoletan, euskara irakasteko Hiztegi, metodo eta gramatikatan) dago merkatua. Tesi-azter- eta pentsaera gaietan, egon badago, esku-izkribu eta materialerik, baina, salmenta arrazoiengatik, ez du nehorik atera nahi. Hor daude, kasu bat aipatuz, Joxe Azurmendi idazle oparoaren bospasei liburu argitarazioaren zain. Editorialeek ez dute abasturik egiten. Irakas liburu funtzionalak, horrek du eroslerik. Euskal liburua

mantentzeko beste joera, ihaz finkatuago agertu dena, euskal-erdal editoriale bilakatzea da: *Erein* sortu berriak, bi hizkuntzatan ateratzen ditu liburuak; halaber L. Haranburu Altunak, *Hemen* eta *Arragoa* bildumetan erdaraz eta *Kriselu*-n euskaraz; eta beste hainbeste *La Gran Enciclopedia Vasca*-k, *Geu*-k, *L. Zugaza*-k, *Elkar-Irati*-k, *Auñamendi*-k. Euskara betiko «parent pauvre» bilaka ez dadin, lanak izango dituzte editorialeok.

Irakurleak

Irakurlearen aldetik begiraturik, larritzeko modukoa da euskal liburuaren etorkizuna. Demografia alfabetatuaren urriaz aparte, irakur ohitura guti dago. Hori bagenekien. Baina eboluziorik ezak kezkatzen gaitu. Espero zitekeenaren aurka, irakurleria ez da hazten, estabilizaturik bide dago. Liburu tiradak ez doaz gora. Liburuek eskatzen duten hizkuntz maila eskaintzera ez dira iristen nonbait ez ikastola, eta ez alfabetatzea. Egoera honek zer pentsaturik ematen du. Aurten, gainera, badago egunkari eta aldizkarien konpetentzia ere. Liburuaren ondoan, irakurterrazak dira hauk, gaiaren aldetik noski, eta euskararen aldetik sarri. Pentsatzekoa da, orobat, liburu politikoa erdaraz argitaratzeak kalterik franko egingen zukeela. Bil-laburtutik esanda, irakurle berririk nekez sortzen dela, eta daudenentzako euskal liburua baino izkribu tentagarriagoak ugaldtu egin direla.

Liburu produkzioaren azterketa

Liburu zerrendaren zentzua

1977eko ongaitzak, hutsuneak bezala aurrerapideak, globalki adierazi ondoren, zehazkiago aztertu nahi genuke orain liburgintza hori.

Euskal Idazleak, gaur liburuan, gerraondoko euskal liburuaren zerrenda emana dut. Urtez urte, hori osatuz joan nahi nuke. Begi kolpe batez urteko liburu guztien bilduma eskutan eduki- tzeak baditu bere abantailak, zalantzarik gabe.

Zerrenda osatzerakoan, zentzu zabalean ulertu dut liburua, euskaraz idaztearen fenomenoaren interesatzen baitzait. Ongi dakit, hertsian hertsian liburutzat edo euskal liburutzat kontsideratu behar ez nukeenik ere sartu dudala zerrendan. Doala ohar hau aurretik, argitasunaren faboretan.

Bigarren ohar jakin bat: urteko liburua zein den erabakitzeke, lege gordailua hartzen dut kontutan.

Ihazko lege gordailuaz jaso ahal izan ditudanak 120 liburu dira, 30 liburuxka, 6 pro-manuscripto eta 46 ipuintxo eta hasimasi. (Karkuluetarako, hala ere, bai pro-manuscriptokoak eta bai ipuintxo eta hasimasiak baztertu egin ditut). Nere karkuluak amaitu eta gero ere, atera da libururik.

Liburugintzaren egitura

Ondoko orrialde batetan ikus dezake batek 1977eko euskal liburugintzaren egitura, gaien aldetik klasifikatuz. UNESCOk gomendaturiko 23ko gai-sailkapenari jarraituzen naitzaio ni euskal liburuaren azterketa honetan.

Ihazko produkzioan, 23 sail horietatik 17 erabili ditugu euskaraz (hobe, erabili esan beharrean, ukitu esango gabenu). Gehiena orain artean, aurreko urtean baino 3 sail gehiago (liburu batez edo biz besterik ez bada ere). Aurrera egin dugu, bistan da. Gutiegi da, hori ere bistan da, batipat euskal kulturaren normalizapenari begira. Gerraosteko liburuaren gorakada hau, zenbakitan eta gaitan eman da.

Kultur egoeraren argazkia bezelako bat ematen digu kuadro horrek. Produkzioaren ongaitzak neurtu ahal izateko, gai sailkapena bere horretan arretaz aztertzea bezalakorik ez dago. 6 sail ez ditugu ukitu ere egin, eta beste lau hala-hola (liburu batekin edo birekin soilki). Egoera negargarria, espekulaziotik hasi eta bizitza praktikorainoko gauzak falta baitzaizkigu: filosofia, komertzioa, garraioak, antolaketa, jolasak, kirolak, zientzia politikoa, medikuntza, albaiterutza, higiena, inginaritza, industria, etxe ekonomia, haur-zainketa... Hemen espero daiteke autonomi estatutuaren kultur eragina: bizimolde ofizialetan, administralgoan, bizitza publikoan, harreman-molde berritan euskara sar dadin, ahalegin sistematiko serio franko egin beharko du aginte autonomikoak.

Ez falta diren eremuetan, ez eta erabiliak diren beste horietan, dago ihaztik hona jauzi handirik. Aurreko urteetako hildo beretik darrai ihazkoa. Bide berean bada ere, urrats berri bat eman da ihazko liburu produkzioan: euskara irakasteko liburuaren nagusigoa (%23). Gramatika, metodo, hiztegi eta holakoetaz ari gara. Irakaskuntzako beste liburuak bilduko bagenitu (testu eta irakur zati), %28ra igoko litzateke ehunekoa. Portzentaia horietan, ikastolako liburuaren parte da tipiena (%5,33), agian premiarik nabarmenenak asetu direlako.

Bigarren lekuan —ihaz arte aurrenekoan joan izan denean—,

literatura dator (%21,5). Literaturarekiko azterlanak eta literatur kreaizozkoak sartzen dira sail honetan. Lehenen artean aipagarrienak, hauk dira: *Gabriel Aresti II*, *Euskal Idazleak*, *gaur*, *Zer dugu Orixeren alde*. Sorketazkoen artean, *Uda batez Madrilen*, *Ene Jesus*, *Elurtzan datzaten zuhaitz enborrak*, eta L. Zugazak eta L. Haranburu Altunak argitaraturikoak aipatuko nituzke. Generotan, poesia da aurten ere gailen.

Hirugarren lekua, erlijioak hartzen du, %8,5ekin, katekesi orriei esker. Azpimarratzekoa da hemen, lehen bietatik honengako alde ikusgarria.

Historiaren eta biografiaren laugarren lekuak (%7,5) ez du ikerlanik, ez eta lan originalik: horietako batzu, irakaskuntzarakoak dira, eta beste hiru liburuki nagusiak euskal gobernuaren kronikak dira. Lan berri guti.

«Orotarik» sailean, boskarren (%6,5) etorri arren, 10 liburu besterik ez dago, eta bi bakarrik originalak.

Berrargitalpen, itzulpen eta beste

Iragan urteko lan originalen zerrendak (zahar eta berri, nahasian) % 70 osatzen du. Aurreko urteetan baino gehiago, %60 izan baitzen 1975.ean eta %55 1976.ean. Itzulpenak beherapena jasan du ihaz. Aurreko urteko %31tik %8ra jaitsi da eta.

Zer gertatu da?

Beste gauza batzuren artean, hau: ikastola-metodoak eta honako irakurgaiak urritu egin direla. Alor honetan lan oso guti egin da. Itzulpen sistematikorik ez dago, Lankide Aurrezkiaren liburu sail berria salbu. Beste itzulpenik berezi beharko banu, lanaren edertasunagatik, *Orduen Liturgia* aipatuko nuke.

Berrargitalpenak gora egin du, eta bereziki bi sailetan: literaturan eta irakaskuntzan. Literaturan, klasiko bat bakarra (Axular-en *Gero*) atera da berriro, bi idazlan bilduma (Labayenen *Teatro osoa euskeraz* eta S. Mitxelenaren *Idazlan guztiak I*). Berrargitalpenaren fenomenoan, liburu funtzionalak lortu du lehentasuna, dela hizkuntzari begirakoa (*Euskara batua zertan den*, *Oinarri bila*, Kintanaren *Hiztegi Modernoa*, Campionen *Gramatika*), dela ikastolarako ikas- eta irakur-gai dena: *Antso Gartzreiz*, *Amaia*, *Euskal Literatura*, *Xabiartxo*, eta Ediciones Vascas-en liburu sail nagusia. Aipaturiko hauetatik gehienak, berrinprimaketa dira eta ez berredizio. Dena den, bien artean, 1977.eko liburugintzaren %21,5 hartu dute.

Euskara batua

Euskara batuaren erabileran ez dago nobedaderik. Portzentaiak pittin bat gora ala behera egin dezake urte batetik bestera, baina *point de non retour* delakoren bat lorturik duela ematen du.

1977.eko liburu eta liburuxken artean, %66,5 euskara batuaz idatzirik publikatu da, eta gainerakoa (33,5) euskalkitan. Baina, jakina: datu soil honek ez du ongi adierazten produkzio berriaren eta orainge propioaren goitibeheia, zeren eta eskuizkribu eta testu zaharren berrargitalpenak ere hor sartzen baitira, portzentaia arras desorekatuz. Testu berriari, hots, azken urteotan idatziriko idazlanari, begiratzen badiogu, euskara batuaz egin eta argitaratua askoz gehiago da. 1977.ean euskara batuaz agertu denetik %80 berri-berria da; euskalkitan atera denetik, ostera, %50. Esan nahi baita, euskara batuaz liburu askoz gehiago (100, 50en kontua) ateratzeaz gain, ateratzen dena bera berrikiago egina dela (80 dira originale berriak euskara batuaz, eta 25 euskalkitakoak).

Aurten ospatzen da Euskaltzaindiaren Arantzazuko Bilkura Nagusiaren hamargarren urtea. Batasunaren egoeraren balantze gisako bat egiteko asmoa du Euskaltzaindiak. Ikusiko dena, zera da: harrez gero batasuna hedatuz eta finkatuz doala. Liburutan noski, eta zer esanik ez aldizkaritan (*Egin, Deia, Z. Argia, Anaitasuna, Jakin, Zehatz, Saioak*, etab.).

1977eko liburuak

Liburuaren gai-saikapena	Zenb. abs.	%
1.— Orotarik. Haur eta gazte literatura. Tebeo, komiki eta hixtorioak. Gai ezberdinak	10	6,5
2.— Filosofia	—	—
3.— Erlijioa. Teologia. Teologia morala eta praktikoa, pastorala, katekesia, Eskritura Saindua	13	8,5
4.— Soziologia. Gizartearen eta gizarte zientzien filosofia, Gizarte dotrinak. Lana eta gizartea. Sozialismoa eta komunismoa. Marxismoa	5	3,5
5.— Zientzia politikoak. Ekonomia politikoa eta soziala. Nazioa eta lurraldea. Jabego pribatua. Kooperatibismoa	2	1,5
6.— Zuzena. Administralgo publikoa. Laguntza soziala ...	4	2,5
7.— Arte eta zientzia militarrik	—	—
8.— Irakaskuntza. Heziketa. Eskolaurreko, eskolako eta goimailako irakaskuntza. Oinarrizko Heziketa	8	5,5
9.— Merkatalgoa. Komunikabideak. Garraioak	—	—
10.— Etnologia. Bizitza pribatu eta publikoetako ohitura eta usuarioak. Folklorea. Tradizio eta kondairak	9	6
11.— Hizkuntzalaritza. Filologia. Euskara. Euskal hiztegi, metodoak	34	23
12.— Matematikak	—	—
13.— Natur zientziak. Klimatologia, Geologia. Biologia. Zoologia. Botanika	8	5,5
14.— Medikuntz zientziak. Higiene publikoa. Pediatria ...	1	0,5
15.— Injinaritza. Teknologia. Industria	1	0,5
16.— Nekazaritza. Abeltzaingoa. Arrantza	4	2,5
17.— Etxe ekonomia. Etxe antolaketa eta administrazioa. Prezioak	1	0,5
18.— Antolakuntza	—	—
19.— Arte ederrak. Artearen filosofia eta kritika. Musika eta musika tresnak	4	2,5
20.— Jostaldiak. Kirolak	—	—
21.— Literatura. Literatur kritika. Literaturaren historia. Bertsoak. Antzerkia. Elaberria. Herri literatura. Olerkia. Ipuinak	32	21,5
22.— Geografia. Bidaiak. Geografia unibertsala. Euskal Herriko geografia	3	2
23.— Historia. Biografia. Euskal Herriaren eta honen eskualdeen historia, zibilizazioaren eta kulturaren historia. Biografia. Oroitzapenak	11	7,5
Guztira	150	100

Aberri Eguna, 1932. (Berpizkunde Igandea). X. X. Mugalde. Hendaia. 22 x 31. 100 or.

Aberri eta klase burruka euskal mugimenduan. J. L. Davant. Elkar-Irati. Baiona. —. 288 or.

Adiskide onak. J. L. Davant. —. —. —. —.

- Aditza, I, II.** J. Eguzkitza. L. Zugaza. Durango. 21 x 29,5. 181 or.
- Afrika'ko Gerra (1859-1860).** A. Zavala. Auspoa. Tolosa. 11 x 18. 159 or.
- Ahatetxo itsusia.** X. X. Maves. Bilbao. 24 x 31. 12 or.
- Ahatetxo itsusia.** X. X. Naves Loto. —, —, —.
- Ahatetxo itsusia, otsoa eta zazpi ahuntzak.** X. X. Maves. Bilbao. 24,5 x 32. 26 or.
- Ahuntza eta pittikak.** J. L. Davant. —, —, —, —.
- Airea naiz (b).** Saduco-García Sánchez. J. F. Lecea, J. A. Agirre. Mateu-Cromo. Madrid, 18,5 x 24. 32 or.
- Aiça T M.** Bilbatua, L. Ormaza, K. Pedorena. Artezi. Donostia. 19,5 x 24,5. 15 or.
- Aiça M M.** Bilbatua, L. Ormaza, K. Pedorena. Artezi. Donostia. 19,5 x 24,5. 15 or.
- Amaia (b).** I. Azkune, J. M. Arrieta. Gero. Bilbao. 13 x 19. 207 or.
- Amodiozko penak bertso berrietan.** A. Zavala. Auspoa. Tolosa. 11 x 18. 147 or.
- Anai Frantzisko, Arreba Klara (Idazkiak) (i).** L. Villasante, J. L. Zurutuza. EFA. Arantzazu. 12 x 19. 239 or.
- Andereño R M.** Bilbatua, L. Ormaza, K. Pedorena. Artezi. Donostia. 19,5 x 24,5. 15 or.
- Antso Garteiz (b).** J.M.Arrieta. Gero. Bilbao. 13 x 19. 157 or.
- Antzerkia deusetik izatera.** E. Arozena, X. Lete. Itxaropena. Zarautz. 12 x 17. 114 or.
- Aozko literatura (b).** M. Lekuona. Kardaberaz. Tolosa. 16 x 21,5. 185 or.
- Arbola bat naiz (b).** Saduco-García Sánchez, J. A. Agirre. Mateu-Cromo, Edic. Vascas. Madrid/Donostia. 18,5 x 24. 32 or.
- Arkaitzetako Bisigotiko Baselizak (eusk.; gatz.; frants.) (e).** Latxaga. La Gr. Enc. Vasca. Bilbao. —, —.
- Arrai bat naiz (b).** Saduco-García Sánchez/ J. F. Lecea, J. A. Agirre. Mateu-Cromo/Ed. Vascas. Madrid/Donostia 18,5 x 24. 32 or.
- Atlas Geográfico del País Vasco/Euskal Herriko Atlas irudi bidez (e).** Tirso Etxeandia/Mikel Ugalde. Aguilar. Madrid. 20 x 29,5. 61 or.
- Behia B M.** Bilbatua, L. Ormaza, K. Pedorena. Artezi. Donostia. 19,5 x 24,5. 15 or.
- Belartzelaiko mutikoteak.** A. Sarriegi. Gero. Bilbao, 13,5 x 19,5. 116 or.
- Beraneuzko soldadutxua.** X. X. Maves Loto. —, —, —.
- Beraunezko soldadutxua.** X. X. Maves. Bilbao. 24 x 31. 12 or.
- Berunezko soldadutxua, hiru txerrikumeak (cartoné).** X. X. Maves. Bilbao. 24,5 x 32. 26 or.
- Biblia denentzat (i).** J. A. Agirre. Ed. Vascas. Donostia. 22 x 27. 500 or.
- Burdina eta altzairua.** J. F. Setien. Gordailu. Donostia. 15 x 23. 28 or.
- Dantzaria Tz M.** Bilbatua, L. Ormaza, K. Pedorena. Artezi. Donostia. 19,5 x 24,5. 15 or.
- Denda hau okindegia da, ogi ona dago hemen.** M. Bilbatua, L. Ormaza, K. Pedorena. Artezi. Donostia. 19,5 x 24,5. 15 or.
- Desgizona.** L. Haranburu-Altuna. L.H.A.-Kriselu. Donostia. 12 x 17. 64 or.
- Diccionario euskérico y catálogo de nombres vascos (e).** J. Kerexeta, J. M. Bereclartua. L.G.E.V. Zalla. 8 x 11,5. 144 or.
- Diccionario Graf. y Técnico, 1. Castellano-Euskara (e).** L. M. Múgica. Ed. Vascas. Donostia. 17 x 24. 602 or.
- Diccionario Retana de Autoridades de la Lengua. F. II (e).** M. Sota. P. Lafitte. L. Akesolo. L.G.E.V. Zalla. —. 936 or.
- Dorrejilko kanta.** P. Urkizu. L.H.A.-Kriselu. Donostia. 12 x 17. 66 or.
- Eguzkia Z M.** Bilbatua, L. Ormaza, K. Pedorena. Artezi. Donostia. 19,5 x 24,5. 15 or.

- Eguzkia** naiz (b). Saduco-García Sánchez, J. F. Lecea, J. A. Agirre, Mateu-Cromo/Edic. Vascas. Madrid/Donostia. —. 32 or.
- Elai Alai. Euskal Herriko lehenengo koreografi taldea.** J. A. Arana Martija. Gernika kultur Elkarte. Gernika. —. 141 or.
- Elurtzan datzaten zuhaitz enborrak.** Jon Lariz. Gero. Bilbao. 11 x 18. 230 or.
- Ene Jesus.** R. Saizarbitoria. L.H.A./Kriselu. Donostia. 12 x 17. 176 or.
- Eneko eta bere adiskideak (irudi lib.).** X. X. Santiago Rodríguez. Burgos. 19,5 x 26. 64 or.
- Erpurutxo, Asta-larru (cartoné).** —. Maves. Bilbao. 24,5 x 32. 26 or.
- Erri arnasa.** Paulin Solozabal. Graf. Bilbao. Amorebieta. 11,5 x 16,5. 254 or.
- E.S.B. Euskadiren Autonomiarentzat Programa Sozialista bat/Un programa Socialista para la Autonomía de Euskadi.** E.S.B. Graf. Ellakuria, Bilbao. 15 x 21. 216 or.
- Eskola Hiztegia (gaz.-eusk.; eusk.-gatz.).** X. Gereño. Egile editore. Bilbao. 10,5 x 15,5. —.
- Esne eta haragi sortzearen azterketa Gipuzkoako baserrietan (i).** Lurgintza. C.A.P. Donostia. 14 x 20,5. 300 or.
- Espioitza.** X. Gereño. L.H.A. Kriselu. Donostia. 12 x 17. 111 or.
- Etxahun-Iruri Khantan.** Etxahun. Jacques Larraondo. —. —. 276 or.
- Euskadiko Dependentsia ekonomikoa.** B. Bakaikoa. Erein. Donostia. 12 x 17. 146 or.
- Euskal Autonomi Estatutu Berrirako Aurreproyektua/Anteproyecto para un nuevo Estatuto de Autonomía (e).** Kimu Berri taldea. Graf. Carvica, Bilbao. 22 x 23. 44 or.
- Euskal baserriaren oraina eta geroa (i).** Miren Etxezarreta/Etxano. Jakin. Arantzazu. 11 x 18. 281 or.
- Euskal-Betekizunak.** Umandi. Kardaberaz. Tolosa. —. 222 or.
- Euskal/Erdal Gidaliburua (Esp. Fr. Eusk.).** T. Trifol. M.A.V.E. —. —. 40 or.
- Euskal Herriaren Historia, I.** L. Baraiazarra. Gero. Bilbao. 13,5 x 19,5. 117 or.
- Euskal Herriaren Historia, II.** L. Baraiazarra. Gero. Bilbao. 13,5 x 19,5. 205 or.
- Euskal Herriaren Historia, I.** J. F. Setien. Gordailu. Donostia. 15 x 23. 28 or.
- Euskal Hiztegi arauemailea. Lehen prestaera (lehen zatia).** I. Sarasola. C.A.P. Donostia. 21 x 30. 165 or.
- Euskal Hiztegi arauemailea. Lehen prestaera (bigarren zatia).** I. Sarasola. C.A.P. Donostia. 21 x 30. 105 or.
- Euskal Hiztegi Modernoa.** X. Kintana, J. Tobar, eta beste. Cinsa. Bilbao. 15 x 21. 730 or.
- Euskal Hiztegi Modernoa (b).** X. Kintana, J. Tobar, eta beste. Cinsa. Bilbao. 15 x 21. 730 or.
- Euskal idazleak gaur/Historia Social de la Lengua y Literatura Vascas (e).** J. M. Torrealday. Jakin. Arantzazu. 21 x 28. 675 or.
- Euskal Literatura, II (XVIII) (b).** J. Erzibengoa, P. Ezkiaga. Gero. Bilbao. 13,5 x 19,5. 120 or.
- Euskal Literatura, III (XIX) (b).** J. Erzibengoa, P. Ezkiaga. Gero. Bilbao. 13,5 x 19,5. 150 or.
- Euskal Literatura: azterbideak, azterketak, aztergaiak.** M. Zarate. L. Zugaza. Durango. 151 or.
- Euskal literaturaren Historia Laburra (Multikoplaz).** E. Zabala. Beditarrak. Lazkao. 21,5 x 31. 166 or.
- Euskaldunak. Artzaingoa, I.** F. Leizaola. Etor. Donostia. 24 x 32. 18 or.
- Euskaldunak. Artzaingoa, II.** F. Leizaola. Etor. Donostia. 24 x 32. 18 or.
- Euskaldunak. Euskal etnia (Arria, ertia).** J. Altuna. Etor. Donostia. 24 x 32. 32 or.

- Euskaldunak. Eusko Institutuzunak** (1). M. Lekuona. Etor. Donostia. 24 x 32. 48 or.
- Euskalerría (Geografia-Historia)**. I. Goikoetxea, E. Kortadi. Gero. Bilbao. 24,5 x 24,5. 53 or.
- Euskalerría eta Arrantza/La Pesca en Euskalerría** (e). A. Arrinda. C.A.M. Donostia. 20 x 21. 261 or.
- Euskaltzaindia. Sobre la Real Academia de la Lengua Vasca** (e). Servicio de Publicaciones del Ministerio de Educación y Ciencia.
- Euskara batua zertan den** (b). Txillardegi. Jakin. Arantzazu. 13,5 x 19. 293 or.
- Euskara mailaka, 0** (b). SEIE. Gero. Bilbao. 15,5 x 24,5. 137 or.
- Euskara mailaka, I (Metodologia)** (b). SEIE. Gero. Bilbao. 15,5 x 24,5. 136 or.
- Euskara mailaka, II (Metodologia)** (b). SEIE. Gero. Bilbao. 15,5 x 24,5. 125 or.
- Euskara mailaka, III**. SEIE. Gero. Bilbao. 15,5 x 24,5. 123 or.
- Euskara mailaka, IV**. SEIE. Gero. Bilbao. 15,5 x 24,5. 133 or.
- Euskera, I (Gipuzkeraz)**. I. Eguzkitza. L. Zugaza. Durango. 21 x 27,5. —.
- Euskera, II (Gipuzkeraz)**. I. Eguzkitza. L. Zugaza. Durango. 21 x 27,5. —.
- Euskera básico común/Guztien bein-beiñeko euskera (método IKAS)**. J. A. Montiano. Egile editore. Bilbao. 12 x 17. 182 or.
- Euskera bizitit 1-A (Bizkalera)**. J. Eguzki, J. Uriarte. Egile editore. —. —. 145 or.
- Euskera bizitit 1-B (Gipuzkera)**. J. Eguzki, J. Uriarte. Egile editore. —. —. 145 or.
- Euskonomia ala zoroastroren artalde**. Trintxerpe. Idatz. Iruina. 12 x 19,5. 232 or.
- Euzkadi'ko Agintaritzaren Egunerokoa/Diario Oficial del País Vasco, I. (1936)** (e). X. X. L. Zugaza. Durango. 22 x 32. 741 or.
- Euzkadi'ko Agintaritzaren Egunerokoa/Diario Oficial del País Vasco, II (1937)** (e). X. X. L. Zugaza. Durango. 22 x 32. 744 or.
- Euzkadi'ko Agintaritzaren Egunerokoa/Diario Oficial del País Vasco, II. (1937)** (e). X. X. L. Zugaza. Durango. 22 x 32. 437 or.
- Euzko Alderdi Jeltzalea**. EAJ-PNV. Itxaropena. Zarautz. 13 x 20. 437 or.
- Fauna Marina en la Costa Vasca/Euskadiko itsas abereak** (b/e). V. Laffitte. SGEF. Donostia. 14,5 x 21. 163 or.
- Fededunen arbasoa**. X. Iratzeder. L. Zugaza. Durango. 16 x 24. 61 or.
- Gabriel Aresti, II**. A. Zelaieta. L.H.A.-Kriselu. Donostia. 12 x 17. 308 or.
- Gatu txiki galdua**. J. L. Davant. —. —. —.
- Gaua**. M. Bilbatua, L. Ormaza, K. Pedorena, Artezi. Donostia. 8 x 16. 21 or.
- Gero** P. Axular/L. Villasante. Jakin (CAP). Arantzazu. 14,5 x 21,5. 742 or.
- Gernika**. L. Haranburu-Altuna. L.H.A.-Kriselu. Donostia. 12 x 17. 84 or.
- Gizartea 6. Historia (Antzina eta erdi haroko Historia)**. J. A. Arbelaz eta beste. Gero. Bilbao. 20,5 x 26,5. 159 or.
- Gramática teórico-práctica del euskera**. T. Atutxa. L.G.E.V. Zalla. —. 311 or.
- Gramática de los 4 dialectos literarios de la lengua euskera, 1**. A. Campián. L.G.E.V. Zalla. —. 464 or.
- Gramática de los 4 dialectos literarios de la lengua euskera, 2**. A. Campián. L.G.E.V. Zalla. —. 464 or.
- Gudari bat**. X. Gereño. L.H.A.-Kriselu. Donostia. 12 x 17. 91 or.
- Hamelingo xirularia**. X. X. Maves. Bilbao. 24 x 31. 12 or.
- Hamelingo xirularia, Jostuntxo ausarta**. X. X. Maves. Bilbao. 24,5 x 32. 26 or.
- Harkaitz bat naiz** (b). Saduco-García Sánchez, J. F. Lecea, J. A. Agirre. Mateu-Cromo/Edic. Vascas. Madrid/Donostia. 18,5 x 24. 32 or.
- Hau lagun da**. M. Bilbatua, L. Ormaza, K. Pedorena, Artezi. Donostia. 8 x 16. 21 or.
- Haur bat naiz** (b). Saduco-García Sánchez, J. F. Lecea, J. A. Agirre. Mateu-Cromo/Edic. Vascas. Madrid/Donostia. 18,5 x 24. 32 or.

- Haurraren Katekesia (Kristau Elkartearen baitan) 1. maila.** Katekesi Idazkaritza. Katekesi Idaz. Donostia. —. 132 or.
- Haurraren Katekesia (Kristau Elkartearen baitan) 2. maila.** Katekesi Idazkaritza. Katekesi Idaz. Donostia. —. 132 or.
- Haurraren Katekesia (Kristau Elkartearen baitan) 3. maila.** Katekesi Idazkaritza. Katekesi Idaz. Donostia. —. 132 or.
- Haurraren Katekesia (Kristau Elkartearen baitan) 4. maila.** Katekesi Idazkaritza. Katekesi Idaz. Donostia. —. 132 or.
- Haurraren Katekesia (Kristau Elkartearen baitan) 5. maila.** Katekesi Idazkaritza. Katekesi Idaz. Donostia. —. 132 or.
- Hautertxu, Ali-Baba (cartoné).** —. Maves. Bilbao. 24,5 x 32. 26 or.
- Hauteskundeak nola egiten dire (i).** Oleguer Sarsanedas, J. M. Iriondo, J. M. Otermin. Lankide Aurrezkia. Mondragoe. 13 x 22. 93 or.
- Herria oihuka.** SEIE. SEIE. Deusto. 15 x 21. 286 or.
- Hiru txarrikumeak.** X. X. Maves. Bilbao. 24 x 31. 12 or.
- Hiru txarrikumeak.** X. X. Naves Loto. —. 15,5 x 24. —.
- Hiru xerri ttipi.** J. L. Davant. —. —. —. —.
- Hitz nahastuak.** A. Lasa. L. Zugaza. Durango. 15,5 x 25. 68 or.
- Hitzik ainitz idatzi dut.** M. Ertzilla. L. Zugaza. Durango. 15,5 x 25. 116 or.
- Hiztegi orokor-teknikoa, 2. Euskara-Gaztelera.** L. Mujika. Ed. Vascas. Donostia. 17 x 24. 618 or.
- Idazlan guztiak, I. S. Mitxelena.** E.F.A. Arantzazu. 13,5 x 21,5. 471 or.
- Ikas-bidea (haurtxoentzat).** J. Goikoetxea (hitzak), Aberasturi (irudiak). Ex. Dip. Alava. Gasteiz. 21 x 30. 77 or.
- Ikusten, ikusten; zer ikusten.** M. Bilbatua, L. Ormaza, K. Pedorena. Artezi. Donostia. 8 x 16. 21 or.
- Insektuak.** A. Amondarain. Gordailu. Donostia. 15 x 23. 28 or.
- Ipo;x Tx M.** Bilbatua, L. Ormaza, K. Pedorena. Artezi. Donostia. 19,5 x 24,5. 15 or.
- Ipuin antzeko alegi mingotsak (b).** M. Zarate. C.A.V. Bilbao. 12 x 17. 178 or.
- Ipurbeltz.** X. X. Erein. Donostia. —. —.
- Jaia J M.** Bilbatua, L. Ormaza, K. Pedorena. Artezi. Donostia. 19,5 x 24,5. 15 or.
- Jalgi Hadi (Irakaslearen Gida-liburua).** Hondarraitz taldea. Euskalduntze-Alfabetatze Koordinakundeak. —. 20,5 x 30,5. 104 or.
- Jauna dut argi, I.** J. Hiriart Urruty. Herria. Baiona. 12 x 18. 342 or.
- Jauna dut argi, II.** J. Hiriart Urruty. Herria. Baiona. 12 x 18. 318 or.
- José María Iparraguirre.** I. Linazasoro. C.A.P. Donostia. 51 or.
- Jostuntxo ausarta.** X. X. Maves. Bilbao. 24 x 31. 12 or.
- Katua K M.** Bilbatua, L. Ormaza, K. Pedorena. Artezi. Donostia. 19,5 x 24,5. 15 or.
- Lagun! artu arria eta ekarri.** M. Bilbatua, L. Ormaza, K. Pedorena. Artezi. Donostia. 19,5 x 24,5. 15 or.
- Landu dezagun.** J. M. Odriozola. Gueskolen elkartea. —. 20,5 x 30. 91 or.
- Lapurdi itsas-hegia.** J. F. Setien. Gordailu. Donostia. 15 x 23. 28 or.
- Lekuonatar Manuel Jaunaren Omenezko Idazki-bilduma, I.** Askoren artean. Kardaberaz. Tolosa. 15,5 x 21,5. 341 or.
- Lekuonatar Manuel Jaunaren Omenezko Idazki-bilduma, II.** Askoren artean. Kardaberaz. Tolosa. 15,5 x 21,5. 323 or.
- Lekuonatar Manuel Jaunaren Omenezko Idazki-bilduma, III.** Askoren artean. Kardaberaz bilduma. Tolosa. 15,5 x 21,5. 392 or.
- Leturiaren egunkari ezkutua (b).** Txillardegui. L. Zugaza. Durango. 12,5 x 20. 146 or.

- Lo, Jo L M.** Bilbatua, L. Ormaza, K. Pedrorena. Artezi. Donostia. 19,5 x 24,5. 15 or.
- Loti ederra, urrezko arraultzadun oiloa (c).** X. X. Maves. Bilbao. 24,5 x 32. 26 or.
- Loti ederra (rústica).** X. X. Maves. Bilbao. 24 x 31. 12 or.
- Maoren Marxismoa: Maoismoa.** G. Garate. Gero. Bilbao. 11 x 18. 313 or.
- Matematika 6 (O.H.O.).** M. Rubies eta abar. Casals, Barcelona. —. 280 or.
- Menditik mundura.** X. Amuriza. Egile editore. Etxano, 11,5 x 16,5. 253 or.
- Mendiz Mendi (Ipuintxoak).** M. Bilbatua, L. Ormaza, K. Pedrorena, Artezi. Donostia. 8 x 16. 21 or.
- Moby Dick (i).** Herman Melville/Alcorta. Gero. Bilbao. 13 x 19. 108 or.
- Nafarra F M.** Bilbatua, L. Ormaza, K. Pedrorena. Artezi. Donostia. 19,5 x 24,5. 15 or.
- Nestor Basterretxea Arzadun (5 hizkuntzan textua-sarrera).** —. Edic. Vascas. Donostia. 36 x 36. 132 or.
- New method for learning basque, A/Euskara ikasteko metodoa (e).** X. Gereño. Elige editore. Bilbao. —. 176 or.
- Nire lehen hitzak euskaraz.** J. de Juan B. Axular-Gordailu. Gasteiz/Donostia. 27 x 35. 95 or.
- Nortasun baten bila (ad usum privatum).** F. Garitano, M. J. Amundarain. Katekesi Idazkaritza. Donostia. —. 57 or.
- Oinarri bila.** Txillardeggi. Egile editore. Donostia. 13,5 x 19,5. 240 or.
- Oinaze zaharrera.** K. Izagirre. Egile editore. Pasai, 20,5 x 21,5. 30 or.
- Orduen liturgia (i).** Euskalerriko Elizbarrutietako Gotzaiak. —. —. 11 x 18,5. 1.456 or.
- Oskidun katua, Pinotxo (cartoné).** —. Maves. Bilbao. 24,5 x 32. 26 or.
- Otsua Ts M.** Bilbatua, L. Ormaza, K. Pedrorena. Artezi. Donostia. 19,5 x 24,5. 15 or.
- Otsua eta zazpi ahuntzak.** X. X. Maves. Bilbao. 24 x 31. 12 or.
- Otsua eta zazpi ahuntzak.** X. X. Naves Loto. —. —. —.
- Pelotaria.** M. Bilbatua, L. Ormaza, K. Pedrorena. Artezi. Donostia. 19,5 x 24,5. 15 or.
- Pertsonala euskal nobelagintzan.** K. Otegi, D. Amundarain. Gero. Bilbao. 12 x 18. 236 or.
- Pinpilinpauxa X M.** Bilbatua, L. Ormaza. K. Pedrorena. Artezi. Donostia. 19,5 x 24,5. 15 or.
- Pinto (ariketa grafikoa).** M. C. Amilibia, M. L. Lasarte, M. C. Odriozola. Santiago Rodríguez. Burgos. 21 x 31. 48 or.
- Pinto (irakaslearen gida liburua).** M. C. Amilibia, M. L. Lasarte, M. C. Odriozola. Santiago Rodríguez. Burgos. 21 x 31. 48 or.
- Pinto (gida liburua).** M. C. Amilibia, M. L. Lasarte, M. C. Odriozola. Santiago Rodríguez. Burgos. 21 x 31. 48 or.
- Pipa P M.** Bilbatua, L. Ormaza, K. Pedrorena. Artezi, Donostia. 19,5 x 24,5. 15 or.
- Pizti bat naiz (b).** Saduco-García Sánchez/J. A. Agirre. Mateu-Cromo/Edic. Vascas. Madrid/Donostia. 18,5 x 24. 32 or.
- Saioka 5. Natur arloa.** J. Añon, J. R. Etxebarria, J. Iturbe, Lourdes; Irudiak: A. Olariaga; Argazkia: Azkoitia. Iker. Bilbao. 21 x 28. 320 or.
- Saioka 5. Osagarriak eta ariketak.** K. Baelo, A. Biar, J. A. Dorronsoro; Irudiak: A. Olariaga, Fernando; Argazkiak: Azkoitia. Iker. Bilbao. 21 x 28. 232 or.
- Saioka 5. Sozial arloa.** J. A. Etxezarreta, K. Mart. de Lagos, T. Arregi. Iker. Bilbao. 21 x 28. 311 or.

- Shakespeare Euskeraz 3/4, W.** (i). B. Larrakoetxea. Kardaberaz. Tolosa. — 468 or.
- Sindikatoak nolakoak dire** (i). Oleguer Sarsanedas/B. Amundarain. Lankide Aurrezkia. Mondragon. 13 x 22. 94 or.
- Sua naiz** (b). Saduco-García Sánchez/J. F. Lecea, J. A. Agirre. Mateu-Cromo/Ed. Vascas. Madrid/Donostia. 18,5 x 24. 32 or.
- Sua S M.** Bilbatua, L. Ormaz, K. Pedrorena. Artezi. Donostia. 19,5 x 24,5. 15 or.
- Teatro osoa euskeraz, I.** A. M. Labayen. L.G.E.V. Bilbao. 16 x 22,5. —.
- Teatro osoa euskeraz, II.** A. M. Labayen. L.G.E.V. Bilbao. 16 x 22,5. 416 or.
- Teatro osoa euskeraz, III.** A. M. Labayen. L.G.E.V. Bilbao. 16 x 22,5. 334 or.
- T/ran-ttan gorri Tt M.** Bilbatua, L. Ormaz, K. Pedrorena. Artezi. Donostia. 19,5 x 24,5. 15 or.
- Txano gorritxo, Arratoitxo kaskarina** (cartoné). —. Maves. Bilbao. 24,5 x 32. 26 or.
- Txiruliruka.** P. Loidi, Kardaberaz. Tolosa. 16 x 21,5. 145 or.
- Txistu bilduma.** J. Aramaio Etxaburu. Kresala. Ondarroa. —. 42 or.
- Txori bat naiz** (b). Saduco-García Sánchez/J. F. Lecea, J. A. Agirre. Mateu-Cromo/Ed. Vascas. Madrid/Donostia. 18,5 x 24. 32 or.
- Uda batez Madrilén.** B. Gandiaga. Jakin. Arantzazu. 16,5 x 21,5. 232 or.
- Udaletxeek zer egiten dute** (i). Oleguer Sarsanedas/L. Etxeberria. Lankide Aurrezkia. Mondragoe. 13 x 22. 94 or.
- U/ai eta Eunate N M.** Bilbatua, L. Ormaz, K. Pedrorena. Artezi. Donostia. 19,5 x 24,5. 15 or.
- Unai eta Eunate gal/etak jaten LI M.** Bilbatua, L. Ormaz, K. Pedrorena. Artezi. Donostia. 19,5 x 24,5. 15 or.
- Ur tanta bat naiz** (b). Saduco-García Sánchez/J. F. Lecea, J. A. Agirre. Mateu-Cromo/Ed. Vascas. Madrid/Donostia. 18,5 x 24. 32 or.
- Urrezko aurraltzedun oiloa.** X. X. Maves. Bilbao. 24 x 31. 12 or.
- Xabiertxo** (b). I. López Mendizabal. López Mendizabal. Tolosa. 13 x 20. 182 or.
- Xirinacs. Biografia** (Cat. Gall. Cast. Eusk.). (e). X. X. ADNU. Barcelona. 15,5 x 21. 73 or. (16 eusk.).
- Xokolatezko etxetxo, Hiru hartz eta hile gorri** (cartoné). —. Maves. Bilbao. 24,5 x 32. 26 or.
- Yakintza IV.** X. X. L.G.E.V. Zalla.
- Zast-zast.** M. Bilbatua, L. Ormaz, K. Pedrorena. Artezi. Donostia. 8 x 16. 21 or.
- Zer dugu Orixeren alde.** J. Azurmendi. Jakin. Arantzazu. 11 x 18. 345 or.
- Zergatik bai.** K. Izagirre. LHA-Kriselu. Donostia. 12 x 17. 79 or.
- Zergatik garestitzen dire prezioak** (b). Oleguer Sarsaneda/B. Amundarain. Lankide Aurrezkia. Mondragoe. 13 x 22. 94 or.

Euskal gaietako erdal liburuak

Euskarazkoaz gain, euskal gai ez erdaraz idatzitako liburuak ere bildu nahi izan ditut. 160 liburutatik gora dira zerrendatarara pasa ditudanak; besterik ere izango da hor bazterretan.

Liburu mota hori bakarrik kontsideratzen dugu hemen. Ez, esaterako, Euskal Herrian dauden 67 argitaletxeetako batek argitaratu emaniko edozein liburu. Horik ez ditugu hemen haintzartat hartzen.

Liburu hauk hemen jartzearen arrazoia, hau da: honek eta euskarazkoak, biek, ingurune berean intziditzen dutela. Batzutan egile bera, sarri argitaletxe bera eta ia beti erosle interesatu bera. Nahi eta ez, beraz, harremanetan daude bi liburugintzok.

Merkatu zabalagoa du erdal liburuak; hortxe du bere abantaila. Analfabetismoa du kontra euskarak. Horixe da datu erabakitzailea. Erdarak dituen gainerako aldeak, abantail honetaxetik datozkio.

Aspaldi honetan euskal gaiak ondo saldu baldin badira, zer esanik ez orain. Interesa areagotu egin da, zentsuraren deuseztearekin. Denetan irabazle agertzen dena, liburu sozio-politikoak da. Dibulgazio liburuaren *boom* bat izan da.

Zenbait gairen tratamendua ez da askorik aldatu: Euskal Herriaz, kulturaz, folkloreak eta besteetaz, aurreko urteetan bezalatsu idatzi da, agian. 1976.ean euskal foruen deuseztapenaren ehungarren urtemuga ospatu zela eta, oraindik ihaz ere gai horretaz lan zenbait atera da. Baina zentsurarik ezaren eragina, beste liburu mota honetan nabaritu da: gerra eta gerraosteko gertakariez egindako liburuan, Jose Antonio Agirrerren liburuen berrargitalpenean eta haren lanen berri ematean; aurretik atzerrian ateratako hainbat libururen berrargitalpenean; pertsonaia askoren berriematean; abertzaletasunazko makina batetan; eta azkenik, gure egunetako gizarteaz azterketa eta kritikan.

- Abolición de los Fueros Vascos a través de la Prensa (La)** Vol. 3. Alberto Claurriz. Auñamendi. San Sebastián. 247 p.
- Abolición de los Fueros Vascos a través de la Prensa (La)** 2-7. Alberto Claurriz. Auñamendi. San Sebastián. 272 p.
- Agua y la Autonomía Navarra, El.** —. —. 73 p.
- Alarde de Fuenterrabía.** J. Aramburu. C.A.P. San Sebastián. 65 p.
- Alava (Fotos y Texto).** Micaela J. Portilla. Everest. Bilbao. 157 p.
- Alfonso Irigoyen.** L. Lázaro Uriarte, M. Llano Gorostiza. L.G.E.V. Zalla.
- Amaya o los vascos en el siglo VIII.** F. Navarro Villoslada. L.G.E.V. Zalla. 407 p.
- Anclas de Hernani I (El registro de cartas de D. Frco. Ant.º de Oquendo 1750-1755).** J. I. Tellechea Idígoras. C.A.M. San Sebastián. 228 p.
- Anarquistas y la guerra en Euskadi, Los. La comuna de San Sebastián.** Manuel Chiapuso. Txertoa. San Sebastián. 281 p.
- Anteproyecto de Estatuto Vasco.** Kimu berri. Gráf. Garvica. Bilbao. 44 p.
- Antonio B...** «El Rojo» I. Ramiro Pinilla. Albia. —. —.
- Antonio B...** «El Rojo» II. Ramiro Pinilla. Albia. —. —.
- Apala, de maldito a héroe.** Robert Pastor. Ed. Vascas. San Sebastián. —.
- Apuntes paisajísticos y musicales de las Provincias Vascas, 1938.** Henry Wilkinson. C.A.M. San Sebastián. 183 p.
- Arte Popular Vasco.** L. P. Peña Santiago. —. —. —.
- Arthur Lee — Historia de una Embajada secreta.** J. César Santoyo. C.A.M. Vitoria. 179 p.

- Ataun. J. A. Imaz, J. J. Goicoechea, J. Aizpurua, B. Azpiroz, B. Munduate, T. Auzmendi. San Sebastián. 140 p.
- Autonomía del País Vasco desde el pasado al futuro**, La. M. Escudero, J. Villanueva. Txertoa. San Sebastián. 258 p.
- Biografía de Arana y Goiri e historia gráfica del nacionalismo**. Ceferino Jemein Lauberri. Geu. Bilao. 398 p.
- Campo abierto**. —. —. —. 245 p.
- Carabines de Gastibelza**, Les. Marc Légasse, R. Robert Laffont. París. 236 p.
- Cartas de Tierra adentro**. J. M. Garciarena. Ekin. Bayona. 173 p.
- Casa-Torre de Emparan**. J. I. de Uría, I. Elías Odriozola, L. Etxeberria, M. Urkola. C.A.M. San Sebastián. 143 p.
- Casas-Torre en Vizcaya**. —. —. —. —.
- Caserío Vasco**, El. M. Etxezarreta. Iker. Bilbao. —.
- Causa del Pueblo Vasco**, La. F. Javier de Landáburu. Geu. Bilbao. 257 p.
- Cien vascos de proyección universal**. Celia López Sainz. L.G.E.V. Zalla. —. 720 p.
- Ciudades de Guipúzcoa y Vizcaya**, Las. Manuel Ferrer, Andrés Precedo. L. Zugaza. Durango. 185 p.
- Clases sociales en Euskadi**. Luis C. Nuñez. Txertoa. San Sebastián. 215 p.
- Cocina de Nicolasa**, La. (13 ed.). Nicolasa Pradera. Txertoa. San Sebastián. 363 p.
- Con nuestro pueblo... por la libertad**. E. A. Talde. G. Izarra. Usúrbil. 43 p.
- Contribución a la historia obrera de Euskalerría**, I. P. Larrañaga. Auñamendi. San Sebastián. 237 p.
- Contribución a la historia obrera de Euskalerría**, II. P. Larrañaga. Auñamendi. San Sebastián. —.
- Cuenca de Pamplona**, La (informe prospectivo). Varios. C.A.M. Pamplona. 383 p.
- Cultura para 70.000**. Universidad Popular de Rekaldeberri. U.P.R. Nuestra Cultura. Bilbao. 169 p.
- Cultura Vasca**, I. Varios. Erein. San Sebastián. 411 p.
- Cultura Vasca**, II. Varios. Erein. San Sebastián.
- Chants populaires du Pays Basque**. J. D. J. Salaberry. Laffite. 415 p.
- Danza folklórica vasca como vehículo de la ideología nacionalista**. —. —. —. 127 p.
- De Guernica a Nueva York pasando por Berlín**. J. A. Agirre y Lekube. Axular. S. Jean de Luz. 437 p.
- De Ibarra a Gaztelu**. Ignacio M. Carrión. C.A.M. San Sebastián. 97 p.
- De Etnografía Vasca**. J. Garmendia. C.A.P. San Sebastián. 250 p.
- Desarrollo, crecimiento y diversificación en el País Vasco (Inventica/70)**. Cámara de Comercio, Industria y Navegación de Gulpúzcoa. —. —. —.
- Día en que murió Guernica**, El. Gordon Thoms, Max Morgan-Witts. Plaza y Jenés. Barcelona. 311 p.
- Diario de un gudari condenado a muerte**. Ramón Galarza. Ed. Vascas. San Sebastián. 250 p.
- Discursos políticos y literarios de Arturo Campión**. A. Campión. L.G.E.V. Zalla. 315 p.
- Discursos de Mateo Benigno de Moraza en defensa de los Fueros Vascongados**, Julio 1876-Mayo 1877. B. Moraza. Dip. Foral. Vitoria. 200 p.
- Dolores Ibarruri**. Peru Erroteta. L. Haranburu Altuna. (Col. Hemen). San Sebastián. 103 p.
- Doña Anita de Gon-Ber**. J. J. Rapha Bilbao. L. Haranburu Altuna. Col. Arragoa. San Sebastián. 188 p.

- Dos siglos de tamborrada.** Javier M. Sada. C.A.M. San Sebastián. 226 p.
- Encuentro de Naciones Europeas sin Estado.** EAJ-PNV. Geu. Bilbao. 64 p.
- Entre la libertad y la revolución.** J. A. Aguirre y Lekube. —, —, —.
- Erotismo vasco.** R. Castellano. L. H. Altuna. San Sebastián. —.
- Estudio de producción de la leche y carne en caseríos de Guipúzcoa.** Lurgintza. C.A.P. San Sebastián. 303 p.
- Estudios científicos en Vergara a fines del s. XVIII, Los.** Leandro Silván. R.S.V.A.P. San Sebastián. —.
- Estudios Vascos VII (Baile, familia, trabajo).** J. Caro Baroja. Txertoa. San Sebastián. 190 p.
- Eurocomunismo y Euskadi.** Aingeru Lanegi, J. Ardanza, L. Haranburu, A. Elorza. L.H.A. (Hemen). San Sebastián. 166 p.
- Euskadi: Diálogo en torno a las elecciones.** E. Ibarzabal. Erein. San Sebastián. —.
- Euskadi: Amnistía arrancada.** J. M. Portell. Dopesa. —. 340 p.
- Euskadi ante el futuro.** Robert Pastor. L.H.A. (Hemen). San Sebastián. 200 p.
- Euskaldunak. Arte Prehistórico.** Jesús Altuna. Etor. San Sebastián. 18 p.
- Euskaldunak. Cultura Pastoril, I.** Fermín Leizaola. Etor. San Sebastián. 18 p.
- Euskaldunak. Cultura Pastoril, II.** Fermín Leizaola. Etor. San Sebastián. 18 p.
- Euskaldunak. Instituciones Vascas, I.** Manuel Lekuona. Etor. San Sebastián. 18 p.
- Euskaldunak. Instituciones Vascas, II.** Manuel Lekuona. Etor. San Sebastián. 18 p.
- Euskalerrria, nere ametsa/mi sueño (fotos).** S. Koch. —, —, —.
- Familia instrumental del txistu, La.** J. Hernández Arsuaga. C.A.V. Bilbao. —.
- Financiación y desarrollo (Aproximación al País Vasco).** Roberto Velasco. L. Zugaza. Durango. 466 p.
- Galeuzca.** Varios. L. Zugaza. Durango. 582 p.
- Gallo Bidegain (Obras recientes)** —. Galería Arteta. —. 34 p.
- García Ergüin (arte).** R. Chávarri. —, —, —.
- Gaste menos cocinando mejor.** José Castillo. Egile editore. Olaberri. 280 p.
- Gobierno y el régimen foral del Señorío de Vizcaya.** E. Sagarmínaga. —, —, —.
- Gran Enciclopedia Vasca, La (Vol. XI).** Varios. L.G.E.V. Zalla. 711 p.
- Gudarís.** Sancho de Beurko. L.G.E.V. Zalla. 150 p.
- Guía sentimental del Bidasoa.** Leonardo Urteaga. C.A.P. San Sebastián. —.
- Guipúzcoa en la Edad Antigua.** I. Barandiarán. C.A.P. San Sebastián. 126 p.
- Habla tú, Guernica.** Quijarro. —, —. 153 p.
- Hacendados navarros en Indias.** A. Otazu. —, —, —.
- Hacia una costa vasca nuclear. El caso de Lemóniz.** Euskal itsasalde ez nuklear defentsarako batzordeak. —, —, —.
- Historia de la guerra interminable.** Ramiro Pinilla. L.H.A. (Arragoa). San Sebastián. 181 p.
- Historia General del Señorío de Vizcaya, vol. X.** Laura G. Corella. —, —, —.
- Historia General del Señorío de Vizcaya. Apéndice III.** A. E. Mañaricua. —. —. 225 p.
- Historia General del Señorío de Vizcaya. Apéndice IV.** M. Estíbaliz Rz. Azua. —, —. 322 p.
- Historia social de la Literatura Vasca.** I. Sarasola. Akal. Madrid. 183 p.
- Historias de Guipúzcoa.** José Berruezo. C.A.P. San Sebastián. —.
- Historia Vasca.** Bernardino de Estella. Izaro. —. 370 p.
- Iglesias Rupestres Visigóticas en Alava, I.** Latxaga. L.G.E.V. Zalla. 172 p.
- Ikurriña, historia y simbolismo.** J. M. Bereziartua. —. —. 157 p.
- Informe del Presidente Aguirre al Gobierno de la República, El.** —. L.G.E.V. Zalla. 443 p.

Informe Montejurra. —. —. —. —.

Insólita lectura de El Capital. Raul Guerra Garrido. —. —. —.

Irún en el siglo XX. 1930-1936, 1. Emilio Navas. S.G.E.P. San Sebastián. 676 p.
José Miguel de Barandiarán, patriarca de la Cultura Vasca. Luis de Barandiarán. S.G.E.P. San Sebastián. 257 p.

Koldo Mitxelena. Eugenio Ibarzabal. Erein. San Sebastián. 139 p.

Lengua Vasca, La. I. López Mendizabal. Auñamendi. San Sebastián. 351 p.

Libertador Vasco Sabino Arana y Goiri, El. Pedro Basaldua. Geu. Bilbao. 202 p.

Libro Blanco del Euskara, El. Varios. Euskaltzaindia. Bilbao. 687 p.

Literatura oral vasca. Manuel Lekuona. —. —. 186 p.

Manuel de Irujo. Eugenio Ibarzabal. Erein. San Sebastián. 167 p.

Marxismo y la cuestión nacional, El. P. Iztueta, J. Apalategui. —. —. 241 p.

Mujer de Lot, La. Santiago Aizarna. L. Zugaza. Durango. 75 p.

Mus de los Vascos, El. Jaime Torner. C.A.M. San Sebastián. —.

Nacionalismo vasco, su origen y su ideología en la obra de Sabino Arana-Goiri, El. Jean-Claude Laronde, Lola Valverde. Txertoa. San Sebastián. 410 p.

Nacionalismo vasco en el exilio, El. 1937-1960. Beltza. Txertoa. San Sebastián. 158 p.

Nacionalismo vasco en la paz y en la guerra, El. Luis de Ibarra Enzondo «Itarko». Alderdi. —. 287 p.

Navarra jamás dijo no al Estatuto Vasco. J. M. Jimeno Jurío. Punto y Hora. Pamplona. 151 p.

Nuestros Fueros. El proceso Político vasco. J. M. López de Juan, S. Arana. ESET. Vitoria, 232 p.

Notas sobre el PC de Euskadi. Alonso. —. —. —.

Obras completas de J. M. Barandiarán, tomos X y XI. —. —. —. —.

Obra literaria de la RSVAP. L. M. Areta. C.A.M. Vitoria. 525 p.

Opción política para el País Vasco, Una. Acción liberal vasca. Elexpuru. Bilbao. 128 p.

Operación Ogro (cómo y por qué ejecutamos a Carrero Blanco). Julen Agirre. Mugalde. Hendaia. 255 p.

Oportunidad y éxodo rural en dos aldeas vascas, 1. William A. Douglas. Auñamendi. San Sebastián. 218 p.

Oportunidad y éxodo rural en dos aldeas vascas, 2. William A. Douglas. Auñamendi. San Sebastián. 218 p.

Opresión y defensa del euskera. Luis C. Núñez. Txertoa. San Sebastián. 114 p.

Orio en el remo. 75 años de historia. Luis Azcue Imaz. C.A.P. San Sebastián. —.

Otro Arbol de Guernica, El. Luis de Castresana. L.G.E.V. Zalla. 289 p.

Otro Arbol de Guernica, El. Luis de Castresana. Prensa Españ. Madrid. 226 p.

Partiendo de Guipúzcoa. Iñaki Linazasoro. C.A.P. San Sebastián. —.

Partidos Políticos en el País Vasco, Los. Alberto Pérez Calvo. L.H.A. San Sebastián. 119 p.

Pclémica sobre Vizcaya en el siglo XVII. A. E. Mañaricua. —. —. 500 p.

Por la ruta de Don Quijote. A. Ortiz Alfau. —. —. —.

Principios institucionales del Fuero de Vizcaya, 1. Tomás Otaegui. L.G.E.V. Zalla. 128 p.

Proceso de desarrollo económico en Guipúzcoa, El. M. Garate. —. —. —.

Procesos políticos, Los (De la cárcel a la amnistía). Miguel Castellés. Fundamentos. —. 215 p.

Proyecto para una monarquía federal. Otxoa de Barandica. —. 254 p.

Psicosociología de los vizcaínos a través de la Historia. Pedro Uriarte. L.G.E.V. Zalla. 479 p.

- Pueblos del norte, Los.** J. Caro Baroja. Txertoa. San Sebastián, 302 p.
- Qué son los partidos abertzales.** I. Estornés Zubizarreta. Itxaropena. Zarauz. 155 p.
- Quiero morir por algo.** J. Elósegui. Plaza y Janés. Barcelona. 272 p.
- Rincones de Guipúzcoa.** J. P. Peña Santiago. Txertoa. San Sebastián. —.
- Revista Internacional de Estudios Vascos, vol. 27 y 28.** J. Urquijo. —, —, —.
- San Sebastián: Historia y alma de sus calles.** Ignacio Pérez-Arregui Fort. C.A.M. San Sebastián. 322 p.
- Santoral, obras musicales del P. Donostia.** —. Archivo P. Donostia. —. 220 p.
- Segura.** F. Elejalde, J. Erentxun. C.A.M. San Sebastián. 93 p.
- Síntesis de la Historia del País Vasco.** Martín Ugalde. Ed. Vascas. San Sebastián. 242 p.
- Sitio de Bilbao en 1884.** El. M. Estibaliz Rz. de Azua. —. —. 322 p.
- Sociedad Vasca actual, La.** Luis C. Núñez. Txertoa. San Sebastián. 211 p.
- Tejiendo Historia. (Contribución a la pequeña Historia de Guipúzcoa).** J. I. Lasa. C.A.M. San Sebastián. 645 p.
- Testimonios de lucha y resistencia.** Eva Forest. —. —. —.
- Travailleurs de la chaussure de Hasparren et les sens de leur histoire, Les.** Dominique Cornu. Elkar. Baiona. 107 p.
- Triunfo y Tragedia del Periodismo Vasco, 1900-1936.** A. C. Saiz Valdivieso. Editora Nacional. Madrid. 358 p.
- Vasco en la postguerra, Un. (Diario 1939-1971).** José de Arteche. Gráf. Aldecoa. Burgos. 247 p.
- Últimas imaginarias.** Jorge G. Aranguren. L. Zugaza. Durango. 125 p.
- Universidad Vasca, La.** José Luis Orella. Itxaropena/Erein. San Sebastián. 241 p.
- Urnieta.** Teresa Amunategui. C.A.M. San Sebastián. 180 p.
- Urnieta.** Luis Murugarren. C.A.M. San Sebastián. 172 p.
- Vascos heréticos.** Rafael Castellano. L.H.A. (Hemen). San Sebastián. 202 p.
- Vascos, ayer, hoy y mañana, Los.** Orzi. Mugalde. Hendaia. 245 p.
- Vasconia, Estudio histórico-crítico (S. VI-XI), 1.** J. de Jaurgain. Auñamendi. San Sebastián. 202 p.
- Vascongadas, su país, su lengua y el Príncipe Bonaparte, Las.** Rodríguez Ferrer. —. —. —.
- Vasconia y la Nueva Europa.** Heiko Sagredo de Ihartza. Elkar. Baiona, 187 p.
- Vasconie et L'Europe Nouvelle.** Heiko Sagredo de Ihartza. Elkar. Baiona. 116 p.
- Vascuence en Vitoria y Alava en la última centuria (1850-1950), El.** Odón Apraiz y Buesa. Cons. Cultural Dip. Alava. Vitoria. 76 p.
- Veinticinco años de Festival Internacional de Cine en San Sebastián (1953-1977). Antología fotográfica. (Edición no venal).** José María Ferrer Chapatregui (Selección y textos). C.A.M. San Sebastián. —.
- Vida y obra del Dr. Achúcarro.** M. Vitoria. —. —. 511 p.
- Vizcaya (Fotos y texto).** Frco. Sesmero Pérez. Everest. Bilbao. 204 p.
- Vizcaya en la Alta Edad Media.** Varios. —. —. —.
- Yo, Demonio Lope de Aguirre.** Elías Amezaga. Edic. Vascas. San Sebastián. 402 p.
- 3.000 viejas fotos para la Historia de Vizcaya (4 vol.).** Víctor Ortega, Cecilio Fernández Echevarría. L.G.E.V. Zalla. 520 p.